

למה לא לומדים נביא בישיבות??

את חטאי אני מזכיר היום... פעם בשנה אני מתגנב ושומע רדי... תן ניחוש מתי? ביום העצמאות... מה יש ביום הזה?? ביום הזה יש את חידון התנ"ך העולמי!!! והחידון הזה מאוד מסקרן אותי... אני באופן אישי מאוד מחובר לתנ"ך ועוסק בזה הרבה... ומעניין אותי לשמוע את השאלות... מעניין אותי האם גם אני יודע לענות עליהם או לכה"פ על חלקם... וזה בהחלט מעניין לשמוע את התשובות של החתנים... מדובר באנשים שידועים תנ"ך בעל פה כמעט מילה במילה!!! יש לי את רגעי ההתפעלות מהזכרון והבקיאות שלהם... ולפעמים גם חלישות הדעת!!! תשמע... יש פה משהו... סו"ס יש פה בן אדם שידוע תנ"ך מילה במילה... דא עקא!!! שלמרב האבסורד יש פה גם את הצד השני של המטבע...

גודל הגאונות כך --- גודל הבורות והעמארצות!!!

אני כמוכן לא מדבר על מישהו ספציפי אלא על כל המכלול... כשאני מקשיב לכל השפראך של חידון התנ"ך... אני מתייבש מעוצמת הניתוק והבורות שמופגנת שם... והאבסורד היא שהבורות הזו מופגנת בד בבד עם הבקיאות הכי גדולה שהיא סיבה לקנאה!!! זה הולך ביחד... שתיכן: אציג לפניך כמה שאלות מהחידון... שאלה אחת היא: מי היה הבן של גשם הערבי (בזמן חמיה)?? תאמין לי... זו שאלה קשה!! אני לא יודע לענות עליה... אין שום סיכוי בעולם שאני אזכור את הפרט הכ"כ שולי הזה מי בדיוק היה הבן של גשם הערבי... בשביל לענות על פרט כזה צדדי זה נטו עניין של זכרון פינומינלי!! ולי אין זכרון פינומינלי ולפלוני יש... כל הכבוד... אלא שאז!!! תוך כדי דיבור מגיע השאלה השניה: על מה נאמר 'פתות אותה פיתים ויצקת עליה שמן'???

רש"י: כל ילד בכיתה ד' למד בחידת דין פרשת ויקרא ושם יש מנחת מחבת!!! כל ישיבוך שהתחיל ללמוד קדשים יודע מה זה דין פתיתת במנחות... (ובינינו... אם הנבחן בחידון התנ"ך היה באמת ת"ח הוא יונה עונה את השאלה הנכונה באמת!!! שפתיתת נאמרה על כל המנחות כי כך קי"ל, שכל המנחות ילפי ממחבת בבנין אב)... ואני עומד ושואל: איך שתי השאלות האלו הולכות ביחד?? מה הקשר ביניהם?? הרי על השאלה הראשונה - אף גודל בתורה לא יודע לענות!!! (אחריות!!!) ככל הנראה גם הרב עובדיה לא היה יודע לענות על זה... לא מחוסר בקיאות אלא מחוסר עניין... אם היו שואלים את הרב עובדיה כזו שאלה הוא היה אומר לשטרית... תביא רגע תנ"ך ותוך רגע הוא היה מוצא אותו... ואילו את השאלה השניה על מחבת... אין ילד יהודי שלומד בכיתה ד' ולא יודע לענות?? אז למי המבחן הזה פונה? האם לגיל הרך או לגאון הגאונים ר' מרדכי פורגמנסקי זיע"א?? אלא אלא?? מה רואים מכאן??

שמבחינת חידון התנ"ך... כל התנ"ך כולו מוקשה אחת!!! אין הבדל בין עשרת הדיברות לבין השם של אמו של אמציה בן יואש... מבחינתם כל החומר הוא אחיד!!! אם אתה לא יודע כמה חיילים היו לאסא במלחמה נגד זרח הכושי, זה בדיוק כמו שאתה לא יודע כמה פרים הקריבו ביום ראשון של חג הסוכות... והתפיסה הזו היא הרי פסגת העמארצות!!! שפיץ עמארצות!!! ולמה?? למה זה עמארצות??

כי... כי זה לא נכון!!! התנ"ך הוא לא חומר אחיד!!! יש בתנ"ך דברים מהותיים שהם א' ב' ביהדות ויש דברים ש... שמסקימום תביא תנ"ך ונראה מה כתוב... שתיכן: מבחינתי מי שלא יודע מה המשקל של הכפות זהב שתיים עשרה של הנשיאים... אז ההלל... איפה היית בקריאת התורה של נשא?? איפה היית בשנים מקרא ששם שינתת את זה עוד שלוש פעמים... ואיפה היית בקריאת התורה של זאת תנוכה שגם אז קראנו את זה... אבל!!! באותה מידה אני טוען שבמקביל מי שכן יודע לשלוף לי מה משקל אגרסלי הזהב שאנשי הגולה שקלו לפני שבשצור... מי שידוע להגיד את זה... זה גם לא אומר לי כלום!!! כי אין שום סיבה בעולם שמישהו ישקוד לזכור את הפרט הזה... ואם מישהו בכל זאת זוכר את זה... זה נטו זכרון פינומינלי... זאת אומרת: זה לא כ"כ נקרא שהוא זוכר את התנ"ך!! הוא בעיקר זוכר את הזכרון!! הוא זוכר את עצם זה שיש לו כשרון של זכרון פינומינלי... נו נו... לזה לא קוראים חידון התנ"ך... תקרא לזה חידון הזכרון...

--- נו... אז מה כן?? מה... וכי אין עניין להיות בקי בתנ"ך??

אני חושב שההגדרה היא ככה: אין עניין לדעת את התנ"ך בעל פה!!! למה?? כי התנ"ך הוא תורה שבכתב... מה שכתב צריך לדעת בכתב! רק מה כן?? צריך לדעת בעל פה את התורה שבעל פה!!! כלומר: צריך לדעת להסביר בעל פה את הפירוש של התורה שבכתב!!! **הבנת? בא נגיד את זה ככה:** תלמידי חכם בקנה מידה כמו מרן ר' דוב לנדו שליט"א האם הוא יודע את התנ"ך בעל פה??? בטח!!! מה... באמת?? באמת נראה לך שהוא יודע את כל התנ"ך בעל פה?? **כן... פשוט מאוד:** תביא לו תנ"ך!!! הוא יפתח אותו לרווחה והוא יקרא מבפנים --- **ויסביר לך בעל פה!!!** הוא יסביר לך את כל מה שחז"ל דרשו על התורה שבכתב ואת זה הוא יודע להסביר בעל פה... זה נקרא לדעת תנ"ך בעל פה!!! לדעת את קבלת חז"ל בעל פה... אבל מי שידוע רק את התורה שבכתב -- בעל פה... גם את התורה שבכתב הוא לא יודע!! שתיכן: מי שידוע בעל פה לגרוס לי בשליפה את כל שמות "ב"ב הממונים על המס של שלמה... ומאיךך הוא לא יודע להסביר לי מה חז"ל דרשו על המילים 'אשר יאמר כי הוא זה...' (שמכאן ילפינו למודה במקצת שזה גופי תורה הכי חמורים) אז תדע לך שלא זו בלבד שהוא לא יודע תורה שבעל פה!! אלא גם תורה שבכתב רחוקה ממנו שנות אור!!! אין לנו שום עניין בתורה שבכתב אם היא לא מתואמת לגמרי עם תורה שבע"פ.

וזו הסיבה שאנחנו לא יותר מידי מתלהבים מחידון התנ"ך... גם לא מצאנו בשום מקום שעשו עסק יותר מידי גדול ממבחינים על התנ"ך ובקיאות בתנ"ך... ויש כאלו שכל הזמן מנפנפים עם האלה הזה: למה? למה לא לומדים תנ"ך בישיבות?? מה זה צריך להיות?? **ומאיךך יש את אלו מהכיוון ההפוך?** יש כאלו לומדים תנ"ך בישיבות?? מה זה צריך להיות?? וכתוצאה מזה הם בורים מגורים בתנ"ך כי הם לא נוגעים בזה...

ושיניהם טועים בגדול!!! ברור שתנ"ך זה א' ב' של התורה!!!! ומי שמגלה בורות בתנ"ך שיתבייש לו... כי חסר לו מושגים הכי בסיסיים ביהדות... (אגב: קרה לי לא פעם ולא פעמיים שהתגליתי בקלוני בבורות בסדר הדורות של האחרונים... אם זה שלא ידעתי האם הרעק"א היה לפני המשנה נעלם או אחר... או שלא ידעתי מי זה היה הדבר אברהם... ובינינו... זה בורות!!! אבל כשמישהו ריד עלי וקצת נעלבת... במקום לקבל את התוכחה יצאתי עליו במתקפה של צרות שאלות: תגיד לי: מי היה לפני מי?? הושע בן בארי או הושע בן אלה... ומי היה מלך אחרי רחבעם?? ומתי היה הנביא נחום?? והוא כמוכן לא ידע לענות... אז לי הייתה בורות בשנות חייו של רעק"א ולי בורות בתנ"ך... אגב: זה לא חכמה גדולה להחזיר בורות (בורות)

דא עקא: שמאיךך גיטא אין לנו עניין בתורה שבכתב בתור יחידה בודדת!!! אין לנו עניין במי שידוע את ספר התנ"ך וזהו!!! ובינינו... לא צריך להגיע להסברים מיוחדים... מהי ההוכחה הכי מוחשית למה אין עניין באלו שידועים רק תנ"ך?? ההוכחה היא: שאתה יכול לראות אדם בקושי שומר תורה ומצוות והוא בקי בתנ"ך ישר והפוך!! יש כאלו! איך זה יכול להיות?? איך זה הולך ביחד?? אם אתה כ"כ בקי בתנ"ך היית אמור להיראות טיפ טיפה יותר מתואם עם מה שכתוב בתנ"ך??

אלא מאי?? מכאן מוכח שמי שצמוד רק לתורה שבכתב... יכול להישאר צאן ובקר שיערו על אלו מהר ההוא... הוא אמנם מאוד קרוב להר סיני!! התנ"ך רשום לו במוח אבל הוא נשאר צדוקי... נשאר צאן ובקר,

(אל תשכח שכל חייל בצבא הגנה לישראל נשבע אמונים עם ספר תנ"ך... נו... זה עזר לצבא להוקיר תלמידי חכמים?? זה גרם למישהו שם לשמור שבת ולהיות מחויבים למה שחז"ל קיבלו ולמדו מהתנ"ך??) אין לנו שום עניין בחידון על תורה שבכתב כשלא נבחנו שם במקביל על תורה שבעל פה שמסבירה את התנ"ך... ---

הנקודה הזו חידדה לי את הויכוח הותיק והישן נושן אודות שיטת זכרו... האם כדאי לאמץ את שיטת זכרו או לא?? האם זה טוב שילד זוכר בעל פה פרשות שלמות בתורה בו בזמן שזה קצת בא על חשבון הרחבה בדברי חז"ל וכו' או לא?? ואגב: אם אתה שואל אותי... לטעמי - זה לא באמת יכוח!!! לאלה זה סוג של רצוא ושוב קבוע ומובנה ובלתי נגמר שכל אחד מאיתנו אמור להתמודד איתו כל הזמן!!! כי מצד אחד כן יש דין לדעת!!! לדעת את החומר הזה!! אי אפשר להתעלם מהנתון היבש... שאם כתוב בתורה את שמות אלופי עשיו, יש מצות עשה דאורייתא לדעת את עצם הנתון הזה - 'אלוף אלה אלוף קנז אלוף פינז', זה גופי תורה!! זה אש שחורה ע"ג אש לבנה!! שאני מצווה לעסוק ולדעת את כל דברי תלמוד תורתך באהבה!!!

על זה אין חולק!!! הבעיה היא שיש עוד משהו שאין עליו חולק... שמי שמנותק לגמרי מתורה שבעל פה והוא יודע רק תורה שבכתב... הרי הוא עביט של מי רגלים... ממילא יש פה רצוא ושוב שאף פעם לא נסיים איתנו!!! ברור שצריך לשנן כל תיבה בתורה ובשביל לדעת את כל התורה כולה צריך לשנן לכה"פ כמו שיטת זכרו אם לא יותר... אבל מאיךך: צריך להיות כל הזמן עם יד על הדפוס!!! ולהעמיד מול העיניים את העובדה שישנם כאלו שבקיאים בתנ"ך יותר טוב מגדולי ישראל... ואין להם שום שייכות עם מה שכתוב שם... וכולנו מבינים שאסור לנו להיראות כמותם!!! ואתה מבין שהם נראים איך שהם נראים רק בגלל שהם יותר מידי נצמדו לתורה שבכתב - בלי סינכרון תמידי ומקביל מול תורה שבעל פה... בקיצור: בדיוק כמו שכש-ביבי מגיע לחידון התנ"ך הוא אמור להבין שכל התנ"ך המהולל הזה... לולי אותו בחור ישיבי שפוסק ב'שמעיה' וזהו התנ"ך הזה לא שווה כלום... והוא בגדר ספרים שאינם שצריך לשרוף אותם... ככה גם אנחנו צריכים לדעת שמצד אחד אנחנו צריכים לשנן כל תיבה בתורה... אבל במקביל היא חייבת להיות מתואמת עם תורה שבעל פה... לא בשיעור הבא... אלא בשיעור הזה!! תוך כדי!!! ---

ואם כבר הגענו לנושא הזה... אני מוכרח לסיים ולומר שלא זכיתי להבין את כל אלו שמסתבכים עם עצמם מתי אני כבר אדע תנ"ך... מגיע אלי בחור שבקי במאות דפי גמ' ומתייעץ איתי: אני רוצה להיות בקי בתנ"ך?? איך עושים את זה?? ואני לא מצליח להבין מה היא ההסתבכות...

תגיד לי: מה הסיפור שלך... זה קטן עליך!!!! בא נהיה מעשיים... כעת בין הזמנים?? בא... מחר בבוקר תפתח ספר שופטים... תקרא את ככלל ספר שופטים בבוקר אחד!!! שמעתי?? בשעה 9 בבוקר תפתח... בשעה 12.30 תגמור... למחרת שוב... שוב תתחיל את כל ספר שופטים ועוד באותו בוקר תגמור... תעשה ככה שבוע ימים... תקרא את כל הפסוקים עם טעמים!! כמעט ולא צריך פירוש כי אתה בסה"כ אמור להבין לבד... ואל תשכח שזה גם מעניין בין הייתר... וככה כל יום תתחיל ותגמור את כל שופטים!!! וזהו... תוך שבוע ימים יש לך את כל ספר שופטים בידיים... מה אנשים כ"כ מסתבכים עם בקיאות בתנ"ך?? מיילא זה היה מסכת גמ' מסוככת שצריך לחשבן את הסוגיות והפרטים וזה באמת מערכת שלימה... נו נו... אבל ספר יהושע, שופטים, שמואל, מלכים... מה הבעיה?? כמה ימים בבין הזמנים ואתה מסלק את החפרטה הזו!!!! ואגב: בגלל הסיבה הזו אני גם לא רואה את הבורות בתנ"ך כביזיונות... אלא סתם כבטלנות... בחור ישיבה שלא יודע ספר שמואל, זה לא ביזיונות כמו בטלנות... יאלה... שב על זה שבוע ימים בבין הזמנים ותסמן על זה וי... כמוכן!!! שיש משהו אחר וזה כבר לעשות שטייגן בנביא... בשביל לעשות שטייגן בנביא, כאן כבר צריך באמת תיאום מול כל מה שכתוב בגמ' ובמדרשים על מה שנאמר בנביא... ואז לקבל את התמונה השלימה... ואני באופן אישי מאוד מתחבר לזה... אבל שוב... זה כבר פחות קשור לנביא!! זה כבר באזור חיוג גמ' ומדרשים... והכי הכי זה כבר עניין של ביקוש החכמה... זה פשוט להחליט שאני מתעניין בנושא... אבל בשביל להסיר את הבורות בנביא... זה עניין של ימים ספורים... קדימה... תעשה את זה אחת ולתמיד... אגב: רק בשביל לסגור את הפינה!! מצאתי בדף בגמ' ע"ז (ג) שר' אבהו המליץ על רב ספרא שהוא אדם גדול ותלמיד חכם... וכתוצאה מזה החליטו המינים לפטור אותו מארונתה... אז יום אחד תפסו אותו ושאלו אותו פשט בנביא והוא לא ידע לענות... והם כעסו... אם אתה לא יודע פשט בנביא סימן שאתה לא ת"ח... אז סתם פטרנו אותך מארונתה... והתחילו להכות אותו... ואז הגיע ר' אבהו ואמר להם: לא!! צורבא מרבנן לא חייב בהכרח לדעת פשט בנביא!! אני צריך לדעת כי אני מסובב ביניכם ואני צריך לענות לכם... אבל סתם צורבא מרבנן לא בהכרח חייב להסביר פשט בנביא... מכאן רואים שלהסביר פשט בנביא זה לא בהכרח חלק מתפקידו של צורבא מרבנן...